

PERINBABA

Perinbaba

O babke, ktorá robila sneh a Jakubovi, ktorého sa bála aj smrť. Film vyrobený v koprodukcii s OMNIA FILM — Mnichov

Scenár: Ľubomír Feldek a Juraj Jakubisko na motívy rozprávky bratov Grimmovcov.

Kamera: Dodo Simonovič.

Hudba: Petr Hapka.

Hrajú: Giulietta Masina, Petra Vančíková, Tobias Hoesl, Soňa Valentová, Pavol Mikulík, Milada Ondrašková, Valera Kaplanová, Eva Horňáková a ďalší.

Réžia: Juraj Jakubisko.

Na počiatku boli básnici. Nie, nehovorím o vzniku sveta, hoci možno tam tiež boli. Možno ho vôbec vymysleli. Teraz hovorím o vzniku filmu. Nie, nie, aby ste ma že nerozumeli a filmoví teoretici, ktorí nemajú čo robiť, ma v ďalšom zbytočnom článku nenapadli, nehovorím o vzniku filmu všeobecne, nijaký Edison, nijakí bratia Lumierovi — aj keď sú v tom namočení iní bratia — ide o konkrétny film. Čiže znova: na počiatku boli básnici. Moment, ako obvykle, pred počiatkom bolo ešte čosi, teda ľudová povest, ale hneď potom prišli na rad básnici. Bratia Grimmovci, Jakub a Viliam. Ti v rokoch 1812—1814 vydali dvojdielne „Detské a domáce rozprávky“. V nich sa objavuje aj príbeh Frau Hole. Je na jeden a pol strane a vystupujú v ňom samé ženy. Podobnú stору vyrozprával aj náš Pavol Dobšinský. Volá sa Pamodaj šťastia, ľavička. Či vtedy ozaj jestvovala u našich národov, alebo ju počul od niekoho, kto čítal Grimmovcov, a či ju jednoducho prebral, inšpiroval sa, ako dnes vedecky píšú naši literárni vedci, na tom nezáleží. V tých časoch sa to tak prisne nebralo, nejestvoval Ochranný zväz autorský, a napriek tomu vznikali na tú istú tému svojbytné diela.

Ďalším básnikom pri zrode filmu bol Ľubomír Feldek. Rozprávkár a ironik, dramatik i prózopisec, jednoducho Ľubomír Feldek. Vedno s ním si k pracovnému stolu zasadol básnik obrazového videnia Juraj Jakubisko. Písali a prepisovali, škrtali a vymýšľali. Tak vznikla Perinbaba.

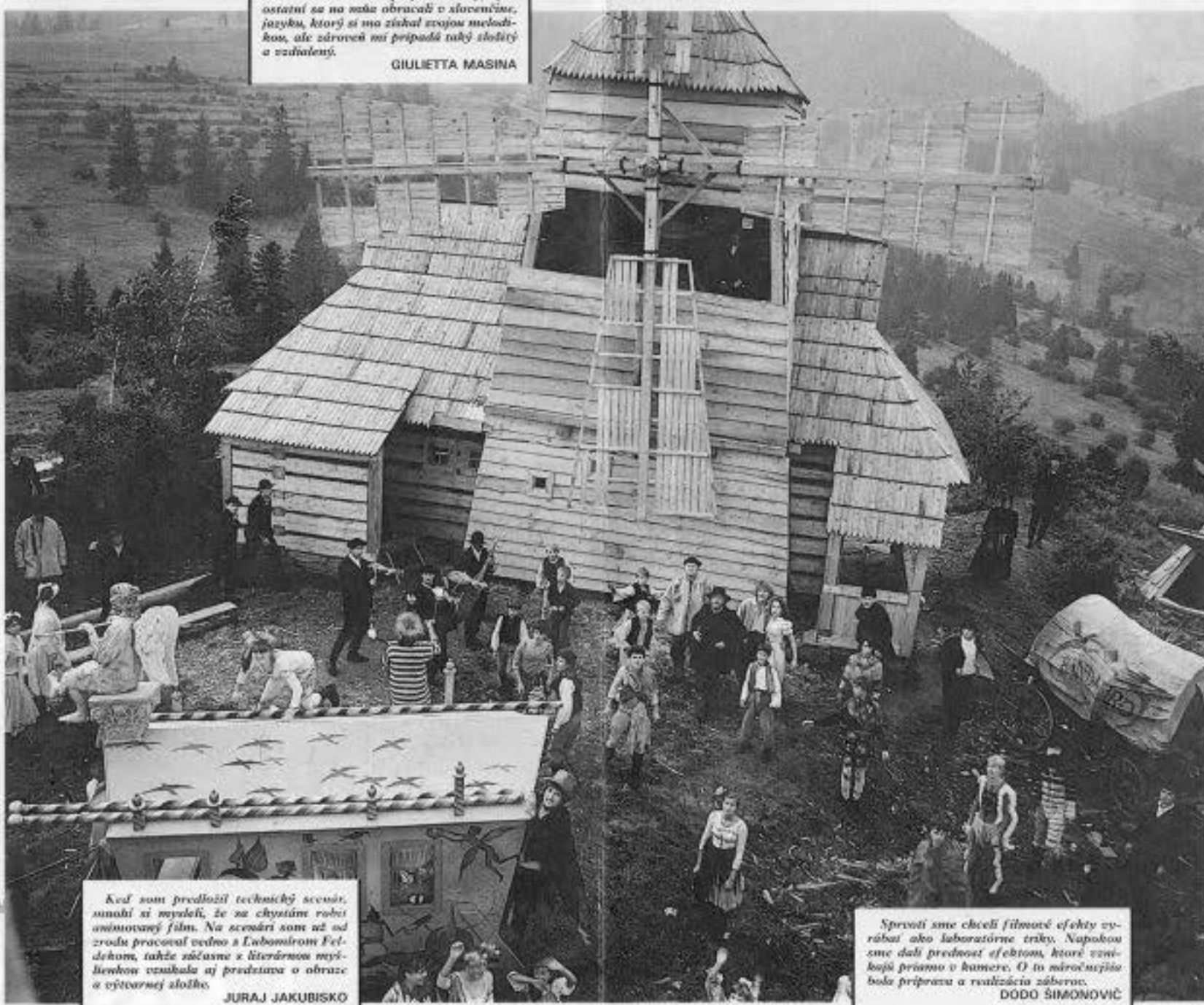
Dej? Komedianti idú! Zrejme však aj v rozprávkach poznajú silu kritiky, lebo dedinu pred umením zachráni snehová ľavička, ktorú Zubatá spusti na kočovnú spoločnosť. Ostane len košík s malým Jakubkom. Perinbaba ho vezme k sebe a chlapec jej pomáha natriasť perinu, aby snežilo, táhá mechy organu, aby fukal vietor a v ľadovej guľi pozoruje život na zemi. Najradšej sa díva na dedinu, kde býva — pozor, hádaj kto — samozrejme šumná deva: Alzbetka. Zrejme podľa nej pomenovali známu bratislavskú reštauráciu. Jakuba však trápi, že dievča rastie a on nie. Perinbabe neostáva, len mu vysvetlí, že ľudia rastú a starnú, on však v jej opätovnej návšteve taký, aký je. Deti sa nevedia, pochopia, až keď je už veľmi neskoro. Aj Jakub. Láska — hovorila jedni, mýdla to nadvládajú! — ho odlika od Perinbaby aj v jej carolejnej perinú a dovedie na zem. Tu začne aj rásť. Stane sa stúhom na nechtárošom dvore. Je šikovný, nič. Ženy po ňom pokukujú, on chciť, však len Alzbetka, májčička! má natrieka svoju Dory a kde sú ženy, sú i hneď aj intrigy, konšpirácie, navšte Zubatá... Ojoj, bolo mu to treba?!

Pracujem málo. Medzi dvoma filmami prejde aj šesť rokov. Giulietta a duchovia v roku 1968, Eleonóra 1972, Camilla 1978 a teraz Perinbaba. Prežila som päť týždňov medzi Bratislavou a Tatrami. Jasňov, kde bolo hádam mizus osem stupňov, stala sa mi rozprávkovým domom. Odíal pozorujem soci ces veľký krytáči a zachránim malého Jakuba a rák smrtosnosnej sestry Zubatej. Zážrak strieda zážrak. Chlapec rastie, zahlika sa... Je to film nielen pre deti, ale rovnako pre dospelých.

Obdivovala som slovenský filmový štýl. Náročná práca si vyžadovala presnosť aj zvláštne efekty. V Bratislave som sa musela sblížovať s novým prostredím a text som hovorila po francúzsky, kým ostatní sa na mňa obracali v slovenčine, jazyk, ktorý si ma zľakal svojou melodiou, ale zároveň mi pripadá taký složitý a vzdelaný.

GIULIETTA MASINA

Keď som predložil technický scenár, snažil si vysleď, že sa chytám robiť animovaný film. Na scenári som už od zrodu pracoval vedno s Ľubomírom Feldekom, takže súčasne s literárnym myšlienkovou zoskúba aj predstava o obraze a výtvarnej zložke.

JURAJ JAKUBISKO

Sprevodiť sme chceli filmové efekty vyrábať ako laboratórne trčky. Napokon sme dali prednosť efektom, ktoré vznikajú priamo v kamere. O to náročnejšie bola príprava a realizácia záberov.

DODO SIMONOVIC

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV
NÁROČNÉ
CENTRUM
Gravitačné
1978
P. V.

3033/4

Ako slovenská rozprávka dopadne, neprezradím. Každopádne však jej filmové spracovanie predstihuje aj tie najjemšie predstavy: vládkyňa smrti Zubatá je raz staršia, inokedy stárec alebo mladá dievčinka. Ponorí sa pod hladinu ako jedno a vynorí ako druhé. Hrdinovia naozaj lietajú vzduchom, padajú z výšok, chodia po strope, ležia do hlbokých studní. Jakub stúpa po schodoch, plynulo prejde do vodorovnej polohy a potom dole hlavou prejde pomedzi kvaple podzemného kráľovstva. Dielo pôsobivo hýri nielen trikmi, ale aj výtvarnosťou, humorom, nápadmi, prekvapivými zvratmi a poéziou. Nečudo, veď ho robili sami básnici.

Po každej hodnotnej práci niečo ostáva. Z divadelnej inšcenácie alebo filmu sa obvykle medzi ľudom zaujíva tu veta, gesto, grimasa, niekedy stačí už len malý náznak. Mám dojem, že po zhladení tohto diela, si deti v zime pri pohľade na padajúci sneh budú podobne ako ich rovesníci vo filme skandovať:

„Kto má sánky, nech ich berie, Perinbaba sype perie.“

A možnože ozaj sype. Aspoň Feldek to tvrdí. A on to predsa musí vedieť. Na počiatku boli básnici.

Miro Procházka

Detstvo

Radosť pristihla tvoj pohľad do očiaka vetra, za ktorým sa míhol ako dievča v mysli vták. Divala sa spolu s tebou, no túžba vás kľepla tým postriebrenejším koncom dažďa po viečkach.

Únavy fa našla sedieť v kinosáloch leta, kde vóna premietali v častých prestávkach a sedela spolu s tebou, kým sa tma jak veta neozvala z balkónov a nezmdravel čaj.

Potom smútok ležal s tebou na sneh ako veda, ktorá tiekla po rovine pomalšie než med, a plávať sa dala k brahu iba nesmoterne.

Na moste však stále svetlo a spustilo sieť, vytiahlo vás hore k sebe, pýtalo sa, kto ste, tým nárečím, ktoré mohlo byť len rečou žien.

Ľubomír Feldek

Vera, nikdy mi ani len na um nevstihlo, že sa pri práci stretnem s takou veľkou herečkou ako Giulietta Masina. Aká je? Mlá, nomačlaná v zábrani. Náročná a precízna pri práci. Len že začala šlikať záber, bola Perinbabou, keď ho dokončila opäť sa zasmála na Giulietta Masinu. A ja som sa nárazom bála, aby som pre nej ničiu nepokazila.

PETRA VANČIKOVÁ

Predtým som videl Tisícročnú včelu a tešil som sa, že sa zoznámim aj s režisárom Jakubiskom. Bolo to nezvyčajné náhrávanie, ale veľmi záberné. Máte nádherní krajiny. Bolo to zaujímavé, ako napríklad vďaka dvojenka.

TOBIAS HOESL

Vo vydavateľstve Obzor vydala Slovenská poštovní filmov. Vedúci redaktor MIRO PROCHÁZKA. Výtvarný redaktor PETER HUDAK.